

Az EU tagjelölt országoknak biztosítaniuk kell az alapvető nyelvjogokat

Amennyiben Ukrajna és Moldávia EU valóban az EU tagsághoz ragaszkodik, akkor komolyan kell venniük az országukban élő nyelvi kisebbségek jogait.

Tiraszpol a független szakadár Transznisztriai állam fővárosa. Orosz ajkúak alkotják a főváros régió abszolút többséget. Kép: Wikipedia

Amikor legutóbb Romániában az 112-t hívtam, a telefonkezelő nem beszélt magyarul, holott én magyarul beszéltem vele és nem mellesleg egy magyar nyelvű faluból telefonáltam. A hivatalos [eljárá](#)s szerint ilyen esetben át kellene kapcsolniuk egy olyan ügyintézőhöz,

aki magyarul beszél, de ez nem valósult meg, mert egyszerűen angol nyelvre váltottam. Viszont az nagy kérdés, hogy mi történne, ha a kilencéves lányom telefonál és megpróbálja elmondani, hogy mi a gond. Az én lányom a többi falubeli gyermekhez hasonlóan magyarul beszél (és hollandul, ami ebben az esetben nem releváns). A román nyelv módszeres tanítása első osztályban kezdődik.

A European Language Rights Alapítvány 2016-ban kiadott [jelentéséből](#) kiderül, hogy Romániában, amely egy EU-s tagország a gyakorlatban nem működik [megfelelően](#) a magyar kisebbség nyelvű jogainak a betartása. A nemzetiségi alapon történő diszkrimináció Romániában még mindig egy megoldásra váró probléma. Az Európai Bizottság még mindig foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a magyar anyanyelvű romániai állampolgárok esetében nem érvényesülnek az európai polgári jogok. [Ez fehéren feketén diszkrimináció.](#)

Pontosan ezért annyira fontos, hogy Ukrajna és Moldávia mint EU-s tagjelölt államok mar most elismerik a területükön élő autonóm kisebbségek nyelvi jogait. Az 1996-ban aláírt strasbourgi egyezmény a nyelvi jogok betartását az EU-s csatlakozási eljárás kemény kritériumaként határozta meg az ex szovjet szatellit államok integrációjában. Észak-Macedónia csak azt követően válhatott NATO-taggá 2020-ban, hogy elismerte az autonóm albán nyelvű kisebbségének nyelvi jogait. Szlovákia és Románia pedig csak azok után

lehetett EU-s illetve NATO tag, hogy biztosította a magyar történelmi kisebbség nyelvi jogait.

Amennyiben Moldávia az Unió tagjává válik, a Moldáviában élő orosz és gagauz anyanyelvűek a szomszédos Romániával, amelynek egyetlen hivatalos nyelve a román, egy olyan régióba kerülnek, ahol egy abszolút értelemben vett kisebbséget alkotnak majd, tehát nem érik majd el az EZ román nyelvű régiójában az 5%-ot sem. Jelen pillanatban Moldávián belül a [Dnyeszter Menti Köztársaságban](#) illetve a [Gagauz](#) Autonóm Tartományban ők alkotják a többséget, szabadon használhatják nyelvüket a közigazgatásban.

A EU-s tagjelölt Ukrajna már bebizonyította, hogy az európai értékeket nem veszi túl komolyan, hiszen 2019-ben egy olyan nyelvtörvényt fogadott el az ukrán parlament, amely szerint a kisebbségi nyelveket beszélőket [megfosztják](#) anyanyelvük használati jogától az egészségügyben, a kereskedelemben, a kultúrában és az igazságszolgáltatásban. Miközben Ukrajna le szeretne rázni saját orosznyelvű szovjet-múltját, tönkre teszi a kisebbségi és a többségi nyelvhasználati jogok közötti nagyon érzékeny egyensúlyt. Bár az ukrán nyelvtörvény a kölcsönösen értett orosz nyelv ellen irányul, hogy ezzel is megerősítsék az ukrán nyelv státuszát, de ugyanakkor az Oroszországgal vívott háborúban járulékos veszteség éri a nagyon is veszélyeztetett történelmi kisebbségi nyelveket, többek között a lengyel, a magyar és a román nyelvet is.

Az Ukrajnában található Szelmenc nevű [falu](#) története a közép-európai kisebbségek tragikus történetének eklatáns példája. Egy család, aki 1920 és 1996 között Szelmencen élt 8 különböző állampolgár is lehetett anélkül, hogy elhagyta volna a [települést](#). ([Osztrák-Magyar Monarchia](#), [Első Csehszlovák Köztársaság](#), [Magyarország](#), [Szovjetunió](#), [Ukrajna](#), [CSSR](#), [CSFR](#), [Szlovákia](#))

Szelmenc magyar ajkú lakosságát most az ukrán nyelvtörvény veszélyezteti. Az ukrán nyelvtörvény [30.](#) cikkelye értelmében például egy anya, aki egy falusi boltban dolgozik még a gyermekét vagy a falubelijét sem köszönheti anyanyelvén, először mindig ukránul kell beszélnie hozzá. Az ehhez hasonló törvények katasztrofális következményekkel jár egy veszélyeztetett történelmi kisebbség életében, mivel ez öncenzúrához vezet.

Az unióhoz való csatlakozási procedúrának hasonlítania kell egy munkaszerződés próbaidejéhez, melynek során a csatlakozni kívánó Ukrajnának és Moldáviának bizonyítania kell a feltétel nélküli elköteleződését az [európai értékek irányába](#). És pontosan itt áll elő a probléma, az EU-nak ki kell kényszerítenie az alapvető emberi jogok betartását és nem érzelmi vagy idealisztikus okokból, hanem [stratégiai](#) okokból, hiszen ezek a jogok teremtik meg a békét és biztonságot a régióban. Az EU morális létjogosultságát mindenképpen kikezdi, az a tény, hogy vannak veszélyeztetett történelmi kisebbségekhez tartozó

európai polgárok, akik nem élhetnek [biztonságban](#) egy tagállam vagy tagállam-jelölt területén, ott, ahol az őseik éltek.

Az EU-s tagjelölt, Ukrajna azonnal teljesítheti kötelezettségeit, amennyiben helyreállítja a 2013 novemberre előtti állapotokat a nyelvi jogok tekintetében. A 2013 novemberében kitört zavargások oka Janukovics elnök döntése volt, hogy nem írja alá az EU-val való társulási szerződést. Moldávia azonnal bizonyíthatja az európai értékek iránti elkötelezettségét, amennyiben Belgiumhoz hasonlóan háromnyelvűvé válik.

Landman Gábor a European Language Rights Alapítvány elnöke. Megjelent a ND 27 szeptemberi [cikkében](#).

([Holland](#), [Angol](#) , [Friz](#) , [Magyar](#))